

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ФАНЛАР
АКАДЕМИЯСИ МИНТАҚАВИЙ БЎЛИМИ
ХОРАЗМ МАЪМУН АКАДЕМИЯСИ**

ХОРАЗМ МАЪМУН АКАДЕМИЯСИ АХБОРОТНОМАСИ

Ахборотнома ОАК Раёсатининг 2016-йил 29-декабрдаги 223/4-сон қарори билан биология, қишлоқ хўжалиги, тарих, иқтисодиёт, филология ва архитектура фанлари бўйича докторлик диссертациялари асосий илмий натижаларини чоп этиш тавсия этилган илмий нашрлар рўйхатига киритилган

2023-5/3

**Вестник Хорезмской академии Маъмуна
Издается с 2006 года**

Хива-2023

Бош муҳаррир:*Абдуллаев Икрам Искандарович, б.ф.д., проф.***Бош муҳаррир ўринбосари:***Ҳасанов Шодлик Бектўлатович, к.ф.н., к.и.х.***Таҳрир хайати:**

<i>Абдуллаев Икрам Искандарович, б.ф.д., проф.</i>	<i>Пазилов Абдуваит, б.ф.д., проф.</i>
<i>Абдуллаева Муборак Махмусовна, б.ф.д., проф.</i>	<i>Раззақова Сурайё Раззоқовна, к.ф.ф.д., доц.</i>
<i>Абдуҳалимов Баҳром Абдурахимович, т.ф.д., проф.</i>	<i>Рахимов Раҳим Атажанович, т.ф.д., проф.</i>
<i>Агзамова Гулчехра Азизовна, т.ф.д., проф.</i>	<i>Рахимов Матназар Шомуротович, б.ф.д., проф.</i>
<i>Алимбетов Нағмет Қаллиев, и.ф.д., акад.</i>	<i>Рўзметов Бахтияр, и.ф.д., проф.</i>
<i>Аметов Якуб Идрисович, д.б.н., проф.</i>	<i>Садуллаев Азимбой, ф-м.ф.д., акад.</i>
<i>Бабаджанов Хушнуд, ф.ф.н., проф.</i>	<i>Салаев Санъатбек Қомилевич, и.ф.д., проф.</i>
<i>Бекчанов Даврон Ҷуманазарович, к.ф.д.</i>	<i>Сапарбаева Гуландам Маширатовна, ф.ф.ф.д.</i>
<i>Буриев Хасан Ҷутбаевич, б.ф.д., проф.</i>	<i>Сапаров Қаландар Абдуллаевич, б.ф.д., проф.</i>
<i>Ганджаева Лола Атаназаровна, б.ф.д., к.и.х.</i>	<i>Сафаров Алишер Қаримджанович, б.ф.д., доц.</i>
<i>Давлетов Санжар Ражабович, тар.ф.д.</i>	<i>Сирожов Ойбек Очилович, с.ф.д., проф.</i>
<i>Дурдиева Гавҳар Салаевна, арх.ф.д.</i>	<i>Сотиков Гойишназар, к/х.ф.д., проф.</i>
<i>Ибрагимов Бахтиёр Тўлаганович, к.ф.д., акад.</i>	<i>Тожибаев Қомилжон Шаробитдинович, б.ф.д., академик</i>
<i>Исмаилов Исҳақжон Отабаевич, ф.ф.н., доц.</i>	<i>Холлиев Аскар Эргашевич, б.ф.д., проф.</i>
<i>Ҷуманиёзов Зоҳид Отабоевич, ф.ф.н., доц.</i>	<i>Холматов Бахтиёр Рустамович, б.ф.д.</i>
<i>Ҷуманов Мурат Арғабевич, д.б.н., проф.</i>	<i>Ҷўнонов Отаназар Отоҷонович, ф.ф.д., доц.</i>
<i>Қадирова Шахноза Абдухалиловна, к.ф.д., проф.</i>	<i>Шакарбоев Эркин Бердиқулович, б.ф.д., проф.</i>
<i>Қаримов Улғабек Темирбаевич, DSc</i>	<i>Эрматова Жамила Исмаиловна, ф.ф.н., доц.</i>
<i>Қурбанова Саида Бекчановна, ф.ф.н., доц.</i>	<i>Эшчанов Рузумбой Абдуллаевич, б.ф.д., доц.</i>
<i>Қутлиев Учқун Отобоевич, ф-м.ф.д.</i>	<i>Ўразбоев Ғайрат Ўразалиевич, ф-м.ф.д.</i>
<i>Ламерс Жон, к/х.ф.д., проф.</i>	<i>Ўрозбоев Абдулла Дурдиевич, ф.ф.д.</i>
<i>Майкл С. Энжел, б.ф.д., проф.</i>	<i>Ҳажиева Мақсуда Султоновна, фал.ф.д.</i>
<i>Махмудов Рауфжон Баходирович, ф.ф.д., к.и.х.</i>	<i>Ҳасанов Шодлик Бектўлатович, к.ф.н., к.и.х.</i>
<i>Мирзаев Сирожиддин Зайниевич, ф-м.ф.д., проф.</i>	<i>Ҳудайберганаева Дурдона Сидиқовна, ф.ф.д.</i>
<i>Мирзаева Гулнара Саидарифовна, б.ф.д.</i>	

Хоразм Маъмун академияси ахборотномаси: илмий журнал.-№5/3 (101), Хоразм Маъмун академияси, 2023 й. — 287 б. — Босма нашрнинг электрон варианты - <http://mamun.uz/uz/page/56>

ISSN 2091-573 X

Муассис: Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси минтақавий бўлими — Хоразм Маъмун академияси

Турсунов А.А. Ўзбекистон ва Қозоғистон Республикаларининг маданий алоқаларига оид мушоҳадалар	104
Тўхтабаев А.Ш. СССР ҳаво транспорти тарихи	107
Тўхтаева Р. XX асрнинг 50-йилларида Ўзбекистонда молия соҳасида амалга оширилган тадбирлар	110
Ҳайдаралиев Ш. Ўзбекистоннинг Марказий Осиё давлатлари билан дўстона ҳамкорлигининг бугунги куни	113
Ҳайитов У.Я. Файзулла Ҳўжаев – Ўзбекистон ССР Муваққат Инқилобий Қўмитаси раиси лавозимидаги фаолияти	116
Ҳасанов Б. Военная эвакуация в Ферганскую долину в годы второй мировой войны	119
Ҳасанов Б.К. Иккинчи жаҳон уруши йилларида Наманган вилояти чорвачилигининг ҳолати ва соҳанинг фронтга қўшган ҳиссаси	123
Ҳўжамов М. Ўзбекистон ССРда 1950 йилларда аҳоли учун озиқ-овқат маҳсулотлари ишлаб чиқарилиши ва ижтимоий таъминоти масалалари	126
ПЕДАГОГИКА ФАҲЛАРИ	
Abramatov M.B. “Ifloslantiruvchi manbalardan atmosfera havosiga chiqadigan zararli moddalar” mavzusini o‘qitishda pedagogik texnologiyalardan foydalanish	129
Adilova N.A. Blended learning in the teaching foreign language in higher education	131
Atamuratova M. Improving the methodology of using cultural and pragmatic aspects in teaching english as a foreign language	134
Avezmetov J.Sh. The role of information technology in teaching english to students in higher education	137
Azizova M. Different approaches to teaching english in ESP classes	139
Azizova Z.R. Distinctive features of teaching foreign languages to students of the direction of non-philological higher education	142
Beknazarova I.Yo., Juraeva D.U. University students adapting to their circumstances and transitioning to autonomous professional activities	144
Boymirzayeva Z.U. Technology for improving the professionally oriented lexical competence of students of the economic direction in english lessons	148
Burxonova G.M. Rustilini mustaqil ta'lim asosida nazariy va amaliy fan sifatida o'qitish metodikasi	150
Dusumbetova Sh.B., Ashirmatova M.J. Darslarda qishloq xo'jaligi terminlarining qo'llanish ahamiyati	152
Fayzullaeva D.U. Raqamli transformasiya jarayonida pedagog kadrlarni malakasini oshirishda aqlli texnologiyalarni o'rni	153
Ibroximova L.I. Multimedia technologies in teaching foreign languages	156
Isaev A.A., Abdurakhmanova H.L., Arabboev A.R. Technology of teaching the course of economic and social geography of the world using interactive methods	158
Islamova T.R. Development of foreign language communicative competence of students of non-linguistic specialties	161
Isroilova Yo.B. Interactive methods of teaching in english lessons	163
Jumaniyazova N.O. Turizm politsiyasi xodimlarining ingliz tilida kommunikativ kompetensiyasini takomillashtirishning pedagogik jihatlari	166
Karimova L.R. Necessary aspects of learning english in higher education	168
Karimova N. Effective aspects of using information sources in english lessons	170
Khaydarova M.G. Innovative approach in teaching english in the higher education system	173
Khayitova D.B. Formation of students' ability to think independently in the process of teaching foreign languages	174
Khudjayev K. Using critical thinking and problem solving in teaching English	176
Kosimova S.S. The role of multimedia technology in teaching English	178
Kurbanova H.Sh. Issues of english for specific purpose (ESP) methodology	180
Madiyeva G.A. Teaching construction equipment through the CLT	182
Mamayakubova Sh.A. Role of technique and skill in the process of pedagogical activity	185
Mamirova G.I. Teaching writing in English	187
Makhmudov M.M., Madaminova N. Effective ways for improving education quality in english language	190
Makhamadaliyev Kh.M. Methods of improving the effectiveness of the lesson in teaching foreign languages	192
Mirzaeva N.J. The role of reading in a foreign language teaching at non-language high schools	194
Murodillayeva M.U. Effective teaching strategies and methods	197

jarayonlar qarama-qarshi jarayonlarga ega, aksariyat tushunchalar "anti-tushunchalarga" ega. Tadqiqotchilarning fikriga ko'ra, "fan tili oddiy so'z orqasida yashiringan antonimiyaning mantiqiy (til bo'lmagan) tabiatini ochib beradi, bu bizni antonimlardan ko'ra konseptual terminologik qarama-qarshiliklar haqida ko'proq gapirishga majbur qiladi" [3].

Muhokama. Bu umumiy nutqdagi antonimiya o'rtasidagi farqni aniqlaydi, bu erda antonimlarning asosiy vazifasi tasvir va emotsionallik yaratishdir va antonimlarning barcha turlari faol qo'llaniladi, ularning eng faoli aksincha, bu sizga oraliq tushunchani kiritish imkonini beradi.

Terminologik antonimiya umumiy tilda mujassamlangan qarama-qarshiliklar va faqat terminologiyaga xos bo'lgan qarama-qarshiliklar bilan tavsiflanadi.

Ushbu tur agrar sohadagi tizim atamasida ustunlik qiladi, ko'pincha bir xil kontekstda qarama-qarshi ma'noda uchraydi.

Ushbu terminologik tizim doirasidagina qarama-qarshi ma'noga ega bo'lgan kontekstual antonimlar: quduqning dastlabki ta'rifi - quduqning umumiy oqimi, vertikal boshli quduq - lateral quduq, gorizontal sinish - qiya sinish. "Qishloq xo'jaligi tarmog'i tizimi" atamasi juda ko'p sonli antonimik juftlarni o'z ichiga oladi. Ingliz atama tizimining antonimik tipologiyasi amalda rus terminologiyasida keltirilgan antonimlarning turlariga mos keladi.

Xulosalar. Shunday qilib, olib borilgan tahlil antonimik munosabatlar agrar sektorda rus atama tizimida keng namoyon bo'ladi, degan xulosaga kelish imkonini beradi. Ikkala tilda ham ushbu atama tizimining terminologik antonimlari ikkala qarama-qarshilik bilan tavsiflanadi, ular umumiy tilda faol qo'llaniladiganlarga imkon qadar yaqin va faqat o'rganilayotgan terminologiya uchun xosdir. Ikkala tilda ishlaydigan antonimik juft atamalar o'xshash tuzilishga ega, birliklarni yaratish uchun bir xil so'z yasash usullaridan foydalanadi va tahlil qilinadigan va o'lchanadigan sifatdosh munosabatlarini ifodalaydi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Pirumova L.N. Qishloq xo'jaligi ma'lumotlar bazalarini lingvistik ta'minlash vositalarining muvofiqligi masalasi bo'yicha // O'zgaruvchan dunyoda kutubxonalar: yangi texnologiyalar va hamkorlikning yangi shakllari: stajyor. ilmiy konf. Sudak, 2000 yil 3-11 iyun: Konf. - Sudak, 2000. - S. 397-401.
2. Pirumova L.N. Agrosanoat kompleksini lingvistik ta'minlash: rivojlanish va muvofiqlik muammolari // Mater. IV ilmiy va amaliy. Seminar "Elektron. Bib-K Resources, 2008 yil 30-31 oktyabr, S.-P., 2008. - P. 126-135.
3. Suyarova S. T., Ashimatova M. J. The process of teaching students to foreign languages at agrarian university // Theoretical & Applied Science. - 2020. - №. 6. - C. 683-685.
4. Jumanbaevna A. M. Activity and communication aspects of Russian-speaking competence of a future specialist in agrarian university. - 2022.
5. Ashimatova M. J. Terminology at agrarian university in russian language // Theoretical & Applied Science. - 2021. - №. 1. - C. 350-352.
6. Jumanbaevna A. M. Development of oral and written speech in the study of the Russian language in an agrarian university // ACADEMICIA: An International Multidisciplinary Research Journal. - 2021. - №. 3. - C. 1743-1747.
7. Хожиев А. Тилшунослик терминларининг изохти лугати.—Т.: Ўзбекистан миллий энциклопедияси, 2002.—168 б.
8. А. Бердиалиев, Ҳ. Носиров Ўзбек тили изофали конструкцияларининг баъзи масалалари // Ўзбек тили ва адабиёти. Тошкент, 1978. -№ 3. - Б. 17-19.
9. Дониёров Р. Ўзбек тили техник терминологиясининг айрим масалалари. — Тошкент: Фан, 1977. — 160 б.
10. Мухаммадхонов С., Жонгуразов Ф. Ўсимликшуносликка оид русча-ўзбекча изохти лугат. — Тошкент: Мехнат, 1989. — 320 б.

UO*K 37.013.46

RAQAMLI TRANSFORMASIYA JARAYONIDA PEDAGOG KADRLARNI MALAKASINI OSHIRISHDA AQLLI TEXNOLOGIYALARNI O'RNI

D.U.Fayzullaeva, katta o'qituvchi, Samarqand davlat chet tillar instituti, Samarqand

Annotatsiya. Ushbu maqolada ta'limda raqamli texnologiyalar orqali o'quvchilarning ta'limdagi faolliklarini rivojlantirish borasida fikr yuritiladi. Shu bilan birga ta'limda raqamli texnologiyalarni qo'llash haqida qisqacha ma'lumot beradi. Undan so'ng ta'limda raqamli texnologiyalarning muammolari va ularning kelajagi haqida munozara bo'yicha fikr yuritiladi. Axborot texnologiyalari barcha fanlar va yo'nalishlarda umumiy bilimlarni tarqatish va ma'lumotlarni to'plash, jamlash uchun paydo bo'lgan va hozirda ta'lim jarayonini asosiy kuchi hisoblanadi. O'zbekistonning chekka hududlaridagi maktab va litsey, kollej, oliygohlarga ham raqamli texnologiyalar va mobil qurilmalar kirib borgan, o'quvchi yoshlarning ulardan yerkinlik bilan foydalanishi uchun pedagog kadrlarni aqlli texnologiyalardan foydalanish mexanizmini ishlab chiqish kerakligi haqida mulohaza yuritiladi.

Kalit so'zlar: texnologiya, raqamli ta'lim, gadget, oliygoh, maktab, mobil qurilma, muammolar, yechimlar, ma'lumot tarqatish.

Аннотация. В данной статье рассматривается развитие образовательной деятельности студентов посредством цифровых технологий в образовании. При этом дается краткая информация об использовании цифровых технологий в образовании. Затем следует обсуждение проблем и будущего цифровых технологий в образовании. Информационные технологии появились как для распространения общих знаний по всем дисциплинам и направлениям, так и для сбора и обобщения информации и являются основной силой в образовательном процессе. Цифровые технологии и мобильные устройства проникли в школы и лицеи, колледжи, вузы в отдаленных районах Узбекистана, и обсуждается необходимость разработки механизма использования интеллектуальных технологий педагогическими кадрами, чтобы учащаяся молодежь могла свободно ими пользоваться.

Ключевые слова: технология, цифровое образование, гаджет, вуз, школа, мобильное устройство, проблемы, решения, распространение информации.

Abstract. In this article is discussed the development of students' educational activities through digital technologies in education. At the same time, it provides brief information about the use of digital technologies in education. It is followed by a discussion of the challenges and future of digital technologies in education. Information technologies appeared for the distribution of general knowledge in all disciplines and areas, and for collecting and summarizing information, and is the main force in the educational process. Digital technologies and mobile devices have also entered schools and lyceums, colleges, universities in remote regions of Uzbekistan. It is considered that it is necessary to develop a mechanism for the use of intelligent technologies for pedagogical personnel so that young pupils and students can freely use them.

Keywords: technology, digital education, gadget, university, school, mobile device, problems, solutions, information dissemination

Hozirgi globallashuv jarayonida aqlli texnologiyalar barcha sohalarga kirib bordi va ular ishtirok etmagan ta'lim sohasi qolmadi. Raqamli texnologiyalar pedagog kadrlarga darsni tashkil etishda yordam beradi, desak mubolag'a bo'lmaydi talabalar ta'lim jarayonining hamma bosqichida raqamli texnologiyalardan foydalanishib keliyapdi. Talabalar raqamli tizimdan ma'lumot olish, ma'lumotlar yaratish, ma'lumotlarni saqlash kabi bog'liq jarayonlarni bilida va yaxshi tushunadi, ular hozirda aqlli texnologiyalardan unumli foydalana oladi va kelajakdagi yehtiyoblarni qondirishda aqlli texnologiyalar muhim rol o'ynashi mumkinligini anglashadi [11]. Pedagog kadrlarimiz raqamli texnologiyalar bilan qay darajada tanish va ular kelajak avlodni tarbiyalash uchun yetarlicha malakaga egami degan savol o'z-o'zidan kelib chiqadi. Agar siz bunday qurilmalarning tarixi va hozirgi bosqichlariga qarasak, bor yo'g'i yigirma yil ichida bu texnologiyalar butun yer sharini egallab olganiga guvoh bo'lamiz.

Raqamli texnologiyalar uchga bo'lingan: raqamli tizimlar, ma'lumotlar va raqamli yechimlarni yaratish [12].

1. Raqamli tizimlar. Pedagogik kadrlar va talabalar apparat va dasturiy ta'minot haqida bilib oladilar va ma'lumotlar o'rtasida qanday uzatilishini tushunadilar keyin tizimdagi komponentlar va apparat va dasturiy ta'minot tarmoqlarni shakllantirish uchun qanday o'zaro ta'sir qilishini bilib oladilar va uni amalda qo'llashni o'rganadilar. Bu tizim apparat, dasturiy ta'minot va tarmoq komponentlarini o'z ichiga oladi.

2. Ma'lumotlar. Bunda pedagog kadrlar va talabalar ma'lumotlarni qanday to'plashni va taqdim yetilishiga ye'tibor berishadi, va ma'lumot olish uchun kontekstdan qanday foydalanish mumkinligi haqida ma'lumotga ega bo'lishadi, shuningdek yig'ish, boshqarish va tashkil qilish usullari muammolarni hal qilish, g'oyalar va ma'lumotlarni yaratish va yetkazish kabi ma'lumotlarga xam ega bo'lishadi.

3. Raqamli yechimlarni yaratish. O'qituvchilar yordamida raqamli yechimlar yaratiladi va talabalarda o'zaro bog'liq jarayonlar va ko'nikmalar o'rganadilar. Talabalar to'rtta jarayonda qatnashadilar tahlil, dizayn, ishlab chiqish va baholash. Raqamli yechimlarni yaratish quyidagi ko'nikmalarni talab qiladi raqamli tizimlar va hisoblash, dizayn va tizim fikrlash va tegishli vositalardan foydalangan holda xavfsiz o'zaro ta'sir texnikasi va ijtimoiy protokollar [12]. Ta'limda raqamli texnologiyalardan bepul foydalanish talabalar o'rtasida ijtimoiy faollikni yaratadi va ularni hayotning barcha sohalarida faol bo'lishga undaydi. Axborot texnologiyalari ta'lim jarayonining barcha fanlar miqiyosida va sohalarida umumiy bilim, ma'lumotlarni to'plash va umumlashtirishda asosiy man'ba hisoblanadi. Ayni paytda mobil qurilmalar maktab va litseylarga kirib bordi, ulardan O'zbekistonning chekka hududlaridagi kollej va oliy o'quv yurtlari, yosh talabalar bimalol foydalanmoqdalar. Ular sirasiga biz yangi quyidagi texnologiyalarni kiritishimiz mumkin: mobil

qurilmalar, aqlli doskalar, planshetlar, noutbuklar, virtual laboratoriyalar. Ular yordamida ta'lim sifatini oshirish, o'quv qo'llanmalarini joriy yetish, ta'lim olish mumkin [9,10]. Ta'limda texnologiyalardan samarali foydalanish uchun yangi narsalarni doimiy ravishda yaratishga harakat qilinmoqda. Tegishli ma'lumotlarga yega bo'lmagan shaxslar uchun ta'lim olish imkoniyatini oshirish bo'yicha yechimlar ya'ni ta'lim vositalari yaratilmoqda. Raqamli texnologiyalarning ta'limga o'quv vositasi sifatida kirishini kuzatar yekanmiz, u uzoq yo'lni bosib o'tganini ko'ramiz. Shu bilan birga, yelektron ta'lim tajribasining muhim yeleменти sifatida deyarli barcha o'qituvchilar va talabalar ijtimoiy tarmoqlardan foydalanayotganini ko'ramiz. Ijtimoiy tarmoqlar yeng ko'p dolzarb mavzular bo'yicha ma'lumot almashish uchun qulay joy. Siz yerkin ma'lumot almashishingiz mumkin Internet tarmoqlarida. Bundan tashqari, abituriyentlar, maktab o'quvchilari, talabalar, bitiruvchilar ro'yxatdan o'tishda o'ziga qulay vaqtda ijtimoiy tarmoqlar va raqamli texnologiyalardan foydalanishlari mumkin, ularga bu qulay va vaqtini tejash uchun ajoyib imkoniyatdir. Darslar an'anaviy tarzda o'qitilsa, talabalar zerikish, charchash kabi ruxiy jarayonlarni sezadilar va bunday muhitda dars o'tilishini qo'llab-quvvatlamaydilar, tezroq darsni tugashini kutib o'tirishadi. Bunday holda, raqamli ta'lim texnologiyalari bu bo'shliqni to'ldirishi mumkin. Smartfonlar va boshqa simsiz texnologiyalar sifatida qurilmalar keng jamoatchilik, maktablar va ta'lim orasida tobora ommalashib bormoqda institutlar texnologiyani sinfga kiritish orqali undan foydalanishlari kerak. Aslida hozirgi texnologiyalar moslashuvchanligi va ixchamligi bilan yanada jozibadordir.

2019 yilda koronavirus butun dunyoni larzaga soldi. Ushbu laboratoriyada yaratilgan virusdan juda ko'p dunyo aholisi aziyat chekdi. Bu virus tufayli odamlarni ijtimoiy hayotidagi ko'p sohalar falaj holatiga keldi. Inqiroz sharoitida ta'lim tizimida raqamli texnologiyalar hech bo'lmaganda barqarorlikni saqlaydigan omil sifatida maydonga keldi. Talabalar uydan chiqmasdan o'qish imkoniyatiga ega bo'lishdi [3,4].

Raqamli texnologiyalardan samarali foydalanish talabalarga quyidagilarga imkon beradi, dunyoning istalgan nuqtasida do'stlari bilan muloqot qilish, ma'lumot almashinish va o'sha joylarga sayohat qilish kabi amalyotlarni bajarish desak mubolag'a bo'lmaydi. Maktab o'quvchilari va talabalar chet yel universitetlarining ma'ruzachilari uylaridan chiqmasdan onlayn darslarda qatnashishlari va tinglashlari mumkin. Dunyoga mashhur pandemiya davrida, O'zbekiston ta'lim tizimida, ayniqsa, oliy ta'limda o'qituvchi va o'qituvchilarga ZOOM platformasi orqali ularning darslari tashkil yetildi. Ular Telegram kanallarida maxsus rasmiy guruh ochishdi, darslar davomida topshiriqlar berildi va ularning bajarilishini nazorat qilishdi. Bu o'z navbatida, o'qituvchiga ham, talabaga ham qulay bo'ldi. O'zbekiston oliy ta'lim tizimida faoliyat ko'rsatayotgan HEMIS dasturiga nazar tashlasak, bu talabalarga kurs materiallari va topshiriqlari to'g'risida ma'lumot olish va topshiriqlarni bajarish uchun qulay platforma. Bunday vaziyatda o'qituvchi muntazam ravishda talabalarga javob beradi, ularni tekshiradi va baholarini HEMIS dasturiga kiritadi. Viktorinalar o'tkazish yana bir faol ta'lim strategiyasidir, bu ta'lim texnologiyasi qo'llab-quvvatlash o'z hissasini qo'shadi. Bu talabalarga interaktiv doskalar va boshqa texnologiyalar orqali birgalikda loyiha ustida ishlash imkoniyatini yaratadi va ijtimoiy tarmoqlardan foydalangan holda tezda hamkorlik qilishga undaydi, muloqot qilish va bir-biri bilan fikr almashishga yordam beradi. Aqlli texnologiyalar jismoniy va ijtimoiy cheklovlarni bekor qiladi va talabalarga istalgan joydan, istalgan vaqtda hamkorlik qilishga imkon beradi. Ular ekologiyani yaxshilash uchun ham xizmat qilishadi ya'ni tarqatma materiallar uchun kamroq qog'oz sarflanadi va kitoblardan foydalanish vertual tarzda sodir bo'ladi bunda vaqt ham tejaladi. Ulardan tadqiqotlarni soddalashtirish uchun, resurslar, barqarorlikni targ'ib qilish va talabalar, o'qituvchilar bilan ishlashni kengaytirish, raqamli ta'lim xarajatlarni kamaytirishda yaxshiroq foydalanishi mumkin [5,6]. Keyingi bugungi va yertangi kunning vorislari bo'lgan avlod raqamli bilimlarni mukammal bilishda o'qituvchilar va murabbiylarning rolini unutmaslik muhim, ta'lim texnologiyalaridan qo'shimcha foydalanish imkoniyatiga yega bo'lishi kerak.

FOYDALANGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. A.J. Cañas, J.W. Coffey, M.J. Camot, P. Feltovich, R.R. Hoffmann, J. Feltovich, J.D. Novak, A summary of literature pertaining to the use of concept mapping techniques and technologies for education and performance support, Report to the Chief of Naval Education and Training (2003) 1–108.
2. B. Cavas, P. Cavas, B. Karaoglan, T. Kislal, A Study on Science Teachers' Attitudes Toward Information and Communications Technologies in Education, Online Sub- mission 8 (2) (2009).
3. G. Emmanuel, A. Sife, Challenges of managing information and communication technologies for education: EXperiences from Sokoine National Agricultural Li- brary, International journal of education and development using ICT 4 (3) (2008).
4. G. Kostopoulos, S. Kotsiantis, EXploiting semi-supervised learning in the education fiefeld: A critical survey, in: Advances in Machine Learning/Deep Learning-Based Technologies, 2022, pp. 79–94.

5. M.A. Camilleri, A.C. Camilleri, Digital learning resources and ubiquitous technologies in education, Technology, Knowledge and Learning 22 (1) (2017) 65–82.
6. M. Beardsley, L. Albó, P. Aragón, D. Hernández-Leo, Emergency education effects on teacher abilities and motivation to use digital technologies, British Journal of Educational Technology (2021).
7. K. Yordanova, Mobile learning and integration of advanced technologies in education, in: Proceedings of the 2007 international conference on Computer systems and technologies, 2007, June, pp. 1–6.
8. T.A. Vakaliuk, O.M. Spirin, N.M. Lobanchykova, L.A. Martseva, I.V. Novitska, V.V. Kontsedailo, Features of distance learning of cloud technologies for the quar- antine organisation's educational process, J. Phys. Conf. Ser. 1840 (1) (2021, March) 012051.
9. J. Keengwe, M. Bhargava, Mobile learning and integration of mobile technologies in education, Education and Information Technologies 19 (4) (2014) 737–746.
10. P.L. Rogers, Barriers to adopting emerging technologies in education, Journal of educational computing research 22 (4) (2000) 455–472.
11. <https://www.education.vic.gov.au/school/teachers/teachingresources/discipline/technologies/Pages/digitaltechnologies.aspx>
12. <https://victoriancurriculum.vcaa.vic.edu.au/technologies/digital-technologies/introduction/structure>

UDC 37.02

MULTIMEDIA TECHNOLOGIES IN TEACHING FOREIGN LANGUAGES

L.I.Ibroximova, senior teacher, Uzbekistan state world languages university, Tashkent

Аннотация. Мақолада чет тил таълимида тилларни ўқитишда мультимедиа технологияларидан фойдаланиш муҳокама қилинади. Ўқув жараёни учун махсус тайёрланган интернет, турли видеоматериаллар, бадиий фильмлар, мультимедиа дастурлари, электрон дарсликлар, мультимедиа маълумотномалари, энциклопедия ва лугатлардан фойдаланиш ўрганиш учун коммуникатив муҳит яратиш, тил ўрганишга қизиқишни ривожлантириш, табиий тил муҳити мавжуд бўлмаганда чет тилда реал нутқий мулоқотга имкон қадар яқин бўлган шартлар борасида фикр юритилади.

Калит сўзлар: товуш воситалари, мультимедиа технологиялари, ўқитиш самарадорлиги, ахборот маданияти, мультимедиа, электрон дарсликлар, анъанавий синфлар.

Аннотация. В статье рассматривается использование мультимедийные технологии в преподавании иностранных языков в школе. Использование Интернета, различных видеоматериалов, художественных фильмов, мультимедийных программ, специально подготовленных для учебного процесса, электронных учебников, мультимедийных справочников, энциклопедий и словарей позволяет создать коммуникативную среду для обучения, развить интерес к изучению языка, создать условия, максимально приближенные к реально речевому общению на иностранном языке при отсутствии естественной языковой среды.

Ключевые слова: звукотехнические средства, мультимедийные технологии, эффективность преподавания, информационная культура, мультимедиа, электронные учебники, традиционные занятия.

Abstract. The article discusses the use of multimedia technologies in teaching foreign languages at school. The use of the Internet, various video materials, feature films, multimedia programs specially prepared for the educational process, electronic textbooks, multimedia reference books, encyclopedias and dictionaries allows you to create a communicative environment for learning, develop interest in learning a language, create conditions that are as close as possible to real speech communication in foreign language in the absence of a natural language environment.

Key words: sound engineering means, multimedia technologies, teaching efficiency, information culture, multimedia, electronic textbooks, traditional classes.

In the process of teaching foreign languages in a modern secondary school, lighting and sound equipment are traditionally used. Now new information technologies (multimedia computer, Internet, multimedia textbook) are coming to school. The use of these new information technologies allows us to highlight the following main points:

- the use of multimedia technologies in teaching foreign languages is designed to significantly increase the effectiveness of teaching, the main purpose of which is to improve the skills of everyday and professional communication (both direct with native speakers and indirectly through television, the press, the Internet);
- the means of new information technologies act as a tool for the education and upbringing of students, the development of their communicative, cognitive, creative abilities and information culture;